nōis; quid rei; quod ē rei; quod ē priorū. Præcognita
ann̄ ingressū dōnstrōis, tria .s. subiectū; passio, priūm.
Nec opus ē ut ā quavis fōā abstracta fiat novum cōnctū
matā, sā tm̄ formaliter. In progressu dōnstrōis pter tria
pcognita numerata ā pho, addere possumus alia duo, .s. me
diū, et bonitatē conñā, quia hæc oīā quinqȝ in sē cognoscuntr.
pr̄n, qā oīō requiritr in præcognitis

De subiō totalis sciā, prænoscendū quid rei; .i. qui
ditas, et eēntia, quia in sciā conciqiendū ē ā defōēsubiō
cū sit optimū mediū. Definitione sui subiecti nulla sciā
dōnstrat ingr̄e eodem; in diversā, nullū ē incommodū.
In quavis parti dōnstratione per quid pcussima pnoscenda
ē quiditas subiecti, n̄ tn̄ si procedat pp una tn̄ cām internā,
pot, quia traditr per defōēm subiecti. At in dōnstrōe q
n̄ ē nerio prænoscenda quiditas, quia in eius pmissis contine
tr effus. At in effū cognito, n̄ cognoscitr eēntia cāe.

De subiecto itē nērio pnoscendū quod possit exis
tere; n̄ ūo quod actū existat, cū exīa actualis sit contingens,
impertinensqȝ ad sciā; et pp. eandem rōem ad illā psup
poni n̄ pt. Prima pars probatr, quia de re impossibili nemo

conatr

conati ueram passionem ostendere: 9° arg. Præsuponenda est possibilitas in ijs demonstrationibus, ingq non demonstrati. Nam à posteriori demonstrari poterit. Imo et à priori, sed per causas externas inereatas; per internam ideo non potest, quia ens non habet propriam definitionem.

De passione prænoscendum quid nominis, non tamen oportet prænoscere quid rei nisi in demonstratione, in qua à definitione subiecti, et passionis sibi proceditur non oportet et de illa prænoscere quod rei est, i. quod possit existere, quia id ipsum demonstratur, cum demonstretur esse in Subiecto.

De principijs sat est prænoscere quod sint uera necessario, alioquin conclusiones ex illis illatæ, non erunt necessariæ; quod intellige de principijs cuiusuis demonstrationis, ingq saltem uirtute, et implicite cognoscuntur omnia principia.

Medium eas prænotiones habet, quas subiectum. Prænotio conclusionis non distinguitur nisi uirtute ab ipsius conclusionis in hoc sat exercitatæ, idque in demonstrationibus permiscuis. Maior cum sit particularis cum conclusionis sit tempore cognosciti. unde si quando dicitur prius, tempore cognosci, est quia aliquando prius tempore incipit eius cognitio quam

qns continuetur, et durat cum assensu conclusionis cui praemissae sine causa conclusionis, nunquam dabitur conclusio sine praemissis, vel saltem sine illarum recordatione, et ideo sufficit, quia in recordatione retinetur medium, quod est causa formalis conclusionis. Minor cognoscitur cum conclusione simultate temporis, non est simultate actus, qui aeque non cadat super minorem, et conclusionem. Hanc simultatem attendendi conclusionem non potest voluntas impedire, nisi solum indirecte, divertendo intuitum illum quod removendo in alijs cogitationibus, in quibus eius virtus intelligendi exhauriatur.

In cap. 2. definit philosophus scientiam, et demonstrationem. Scire est cognoscere causam etc. Demonstratio est syllogismus efficiens scire. Et rursus demonstratio est syllogismus constans ex veris etc.

Cum scientia sit cognitio effectus per causam, intellige causam primam, et immediatam rei talis effectus a quo saltem virtualiter distinguatur, ut potest non tantum in Deo, sed et in definitione subiecti rei eiusdem subiecti, est enim optimum medium demonstrandi, causandique in nobis scientiam, quae semper est diversa cognitio a cognitione causae, quia ab ea causatur efficacie; cum sit discursiva.

Ct.ª primā definitionē dēmonstrōis, nota, pmissas formales, i· assēsūs effective causare ctōem; præmissas vero obiectiuas. i· obiectiuē causare formaliter in genere cæ formalis externæ specificantes ipsam ctōem. Et apprehensio pmissarū dici possit cā effectiua ctōis remota; proximatm cē n̄ pōt, ut pōt ex doctrina discursus. Nam cum ctō scientifica sit; discursiua necrio pendere dēt à iudicatiua immēe, quia apphensio n̄ certificat intellū.

Ct.ª 2.ª definitionē dēmonstrōis, quæ dici pōt ex illius constare veris, immēis, cās q.ª ctōis nota, pmissas tam formaliter, quā virtute indēmonstrabiles, cē notiores ctōe; i· euidentiores, certiores, ac veriores, n̄ gradualiter, sed cēntr; quia pp unūquodque tale tē·; et quia sint causæ æquiuocæ ctōis n̄ instrales; imo & prout instrales, adhuc esse sint nobiliores, quia qn instrū æquiuocū ē eiusdem ordinis cū effū, qui ab illo pendet pse inperi, et conseruari: ē nobilius

Per omnes causas mates. et formales internas dēmonstrare pōt, quia sūt cæ connexionis necriæ, ut sint cæ cēntiæ, q̄d n̄ hēt quod n̄ hēt efficiens et finalis creata, et ideo sōt inseruiunt ad dēmonstroem creatā physicam, quia nullus

effectus per se pendet ab agente creato, sed tantum ab increato. Unde probabile est per primam causam efficientem, id est per divinam potentiam activam demonstrari posse connexionem terminorum. Quod si prima causa efficiens est causa certitudinis, per illam demonstrari potest possibilitas.

In cap. 3. de quo sit demonstratio rejicit Arist. duos philosophorum errores: primum, nullius rei acquiri scientiam per demonstrationem. 2um ex supposito omnium rerum haberi scientiam; ac proinde circulum dari in demonstrando. Statuit suam sententiam: dari scientiam ac demonstrationem conclusionis, non autem principiorum. Unde, ut detur alicuius rei certa scientia, necessario concedendae sunt propositiones aliquot per se notae, cum in demonstratione primali circulus dari non possit, quia praemissae semper sunt nobiliores conclusione: ergo per illam verum demonstrari nequeunt.

Propositio per se nota est ex suis terminis tantum cognoscibilis, id est quae caret medio a priori. Cum autem medium a priori sit duplex; primum in essendo secundum se. 2. in cognoscendo, seu quoad nos, recte dividitur a D. Thoma propositio in per se notam secundum se tantum, et per se notam secundum se, et quoad nos. Quae autem propositiones dicantur per se notae, vide latius Art. 3.

In cap. 4° definit ac proponit tria praedicatorum gra. q.
praedm de omni. Praedm per se, praedm vle. Praedm de oi
est quod omni acciditur semper cōit et omni contento sub subiecto,
ut visibile, et aial respectu hominis, quia semp praedr de hoie
et de omnibus individuis nae humanae. Quare praedm de om-
ni colligit duas suppositiones positivas, et 2° oisq. per duas ne-
gationes illas exposuerit Arles. Praedm per se vel est per se,
et dr per se primo mo, vel est necium, et dicitur per se 2° mo. Praed-
m per se primo mo, est praedm de omni, quod ponitur in defini-
tione primaliter, l. virtute, vel est ipsa definitio, ut aial,
et rationale, quae formaliter ponuntur in definitione hois, vivens,
corpus etc. quae virtualiter; Praedm per se 2° mo est praedm de
omni, includens definitione cente immediate, vel mediate pri-
mo subiectum, vel aliquid cente contentum in subiecto, ut
risibile respectu hois quale etc. [illegible] ut dextrae postu-
latur a subiecto hoc praedm. Ideo par respectu numeri non est praed-
m per se 2° mo, quia non postulatur a numero detrahi. Praedm
vle, est praedm de omni et per se, et hoc quo ipsum est, et qd
cōit subiecto, quatenus tale, seu convertibiliter. Ut risibile
respectu hois, cumque reciprocatur, et cui non [illegible] medianti ali-
[illegible], quare ab hoie distincta. At non est praedm [illegible] hois,
quia cum eo non reciprocatur. Unde non oe praedm per se est vle.

In cap. 5° ostendit mam demonstrationis esse necessariam, per

gentia

perpetua, et item; nec ad conceptiones logicas rerum et corruptibilium in' prata ẽentia, et nẽria sive tales res existant, sive n̄, quia sc̃ia cũ sit cognitio certa, cui falsũ subeẽ n̄ pt, dẽt hẽre obiectũ simpl'r nẽriam, qualẽ ẽ connexio logica, quae uel ẽ proportio, uel negatio eluniversitatis, quae ab extremis n̄ distinguitur. Perpetuam; quia obiectũ sc̃iae dẽt ẽẽ perpetuo uerum; n̄ tñ perpetuo existens. Dẽ, quia sc̃ia n̄ curat singularia, cũ n̄ hẽant peculiares proprietates.

In cap. 6 et 7 supposuit Arist. quatuor ẽẽ causas ob quas sc̃ia amittitur. prima si pereat obiectũ. 2a si destruatur subiectũ, loquitur tñs ex suppositione. 3a obliuio ẽtois s. ob defectum specierũ sensibiliũ, loquitur de sc̃ia actuali, à qua praecipue denominamur scire. 4a obliuio medij; nulla n. datur sc̃ia sine recordatione medij. Non tñ sufficit habitualis recordatio; nec diuinitus pt dari assensus ẽtois sine actuali recordatione medij. q recordatio semp ẽ actus distinctus ab apprehensione et iudicio ẽtois. Sc̃ia et corrumpitur à contrario, s. ab errore, qñs n̄ sint sub eodem gñe proximo. Error. et sc̃ia;

In cap. 9. definit pria ee ea, quæ fieri nequeunt
ut eē dnstrata .s. à priori, nam à posteriori dnstrari pos-
sunt: de prio, quod in aliquo gñe mediu' hēt simul eē
pt nūa discursiua, et ñ discursiua. Sicut dari pt cogni-
tio ex lumine gloriæ, et simul in proprio genere actus
fidei, et Theologiæ de eadem re. Principium ingene-
re diuidit' in speculatiuu', et practicu' .i. in intellu, et
Synderesim, quæ ulterius xª uarias trõru' conditiones
diuidunt' in uarios spes. Nota euidentiam trõru' ñ
eē rõem formalem specificam, sd genericam, et ideo pro-
pria oia ñ snt eiusdem spei.

In cap. 10. diuidit dnstratione' in demonstra-
tionem (quia) et (pp quid) analogice, ut ipse dit. Ad
scia' subalternantem ptinet scire (propter quid); Ad sub-
alternata' (quia) &c.

In cap. 13. de unitate sciaru'. Scia totalis.
(q ñ ē una simplex qualitas: sd multoru' hiu' collectio)
desumit unitatem, et distinctione' ab ōo formali, i. a rõe
formali sub qua; ñ ūl ab ōo mãli, quia aliog tot ēent sciæ
quot res

A

quot res mates Ѻpē diversa, quæ sunt prope infinita. Illa ratio formalis, seu scibilitas dessumenda ē ex variis abstractionibus ā mā, ut Cursus hoc to lare probat. Sciā partialis ē una, qn medium ē unum; et ē diversa, qn qn medium saltem essē differt. Pr. quia ratio iudicij, seu etos, ē motivum, seu medium, a quo, ut ā cā extremo specificat: gº etc.

In cap. 26. confert sciām cum opinione, assignat unam conviciam. Addit duplex discrimen: primum quod opinio sit de mutabilibus: sciā uº de immutabilibus; 2ᵘᵐ quod ambæ cd unum, idemque obiectum sl cē n̄ possunt, quod intellige de actibus, n̄ de habitibus. Deinde n̄ de quovis actu opinionis, et sciæ, quia actus opinionis, qui caret formidine extrinseca, pt cē sl cum actu sciæ, ni intellis formaliter asserat per illum actum opinionis rem n̄ cē oīo certam, quia actus opinionis ita sumptus destruit roēm sciæ, quæ intus iudicat fortr, n̄ posse rem aliter se habere. Actus opinionis hēns formidinem extrinsecam, n̄ pt simul cē cum actu sciæ, nec natr, nec divinitus.

In 2. Lib. agit de medio dónstrivo. Præstantissimu[m] ē, quod conflat[ur] ex definitione subiecti, et passionis, quia utraque definitio simul ē adæquata cū conexionis: ergo etc.

In Lib. Topicoru[m] definit, ac diuidit Syllu[m] in Dónstratiuu[m]; Probabilem; Sophisticu[m]; et Pseudographu[m]; quæ diuisio ē adæquata; Dónstratiuus ē qui constat ueris, primis, seu ijs, quæ p[er] se, et ō suæ cognitionis originem habuere. Probabilis ē qui constat ex p[ro]p[osit]ionibus probabilibus: Sophisticus, ex p[ro]p[osit]ionibus, quæ apparent probabiles; sed n[on] sunt. Pseudographus ex p[ro]positionibus, q[uæ] apparent ueriæ: n[on] t[ame]n sunt ueriæ.

Laus altissimo.

Et Sacræ Deiparæ, qua[m] in omnibus meis actionibus patrona[m] suscipio singula-

rem.

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE DE

Pronūciata aliqua et sñiæ in scholis phicis celebriores de sūptæ præcipuæ ex Arte.

M

UNIVERSIDADE DE LIVRARIA

Actus et pōa sūt ī eodem grē. 3° Physicorū. 2. tx. 6. et Lib. 9. Meth. c. 7. et Conimbri. q. 6. Vnd. a. 2. a.

Actiones specificantur p' tmōs. Ex 5°. Physicorū. i. tx. 3.

Affirmatio, ē prior priuōe, seu negōe. ī Cœli 3°. 4. Intllige de affirmatione &c. formalis, ē sit pōa, cū negōe.

tx. 18.

Affirmatio ē notior opposita negatione. 4 Metha-
physicorum.

Agens, et patiens debent ēē simul. i. de gene-
ratione c. tx. 43. Et Lib. 7 Phys.

Agens nobilius ē patiente. 3. de Anima s. tx.
19.

Omne agens agendo patiē. tx. 6 de generatio-
ne 7. tx. 53.

Actiones sūt suppositorum seu singularium p se
existentium. Lib. de Sensu et Sensibili. c. 6. Et
Conimbri. i. Phys. i. q. 5. a. 2. §. sit iii.

Actiones trāhē ad supposita. i Meth.ce i. Et Co-
nimbri. q. i. vlium a. 2. §. 2.

Actio ē agentis, ut a quo; sed patientis; ut in quo.
item Actio, et Passio sūt idem motus. 3 Physicorum.

Accidens n̄ pōt transire de subiecto in subiectum.
tx. 7 Meth.a

Abstrahentium n̄ est mendacium.

Absurdum ē sciā suī. et modi qrere mium. 2 Metha.

Actibi

Acribologia (i. Math.ca certitudo) n. in omnibus est expetenda. 2. Meth.ca

Aliquid boni propter vicinum bonum. 2. Cæli. 12 Tx. 66.

Artefacta in cõi (vg. statua) n. dicunt depressimam deformitatem Tx. 1. Cæli. 9. Tx. 92.

Alimentum prout est quantum, auget: prout est hoc aliquid, et substantia, nutrit. 2. de Anima 4. Tx. 4 g.

Ad magis tale, et minus tale, n. datur univocum.

Ab æqualibus, si æqualia demas, quæ remanent, sunt æqualia.

A Privatione ad habitum, n. datur regressus. cap. 10. de oppositis. Tx. 7.

Ad præteritum, n. datur potentia: Nulla namque potentia est rei ipsius fuisse, sed esse, vel fore; 2. Cæli 12. tx. 138.

B

Bonum, n. nisi ex integra causa; Malum autem ex quocunque deffectu. D. Dionys.

Unumquodque melius est, quanto optimo propinquius est. 2. Cæli 12. Tx. 66.

Bene ualet argumentũ ab actu ad pōā.

C

Contraria ĩ· se posita clarius elucescunt·

Contra negantẽ pr̃ia n̄ ẽ argumentandũ. Tx 1·
Physicorũ· 2· Tx 7· Et Lib· 11 Methã·

Contrariorũ ẽ eadẽ sciã, et pōā cognoscitiua· Tx 2·
de Anima· 10· Tx· 103· et cap· 11· Tx 1020· Et Lib 9·
Methã·

Contrariorũ, contrariæ sñt causæ· 2· de generat·
1· Tx 55·

Contigua, (seu tangentia) sñt ea, quorũ extrema
sñt simul· 5· Physicorũ· 3· Tx· 22· Et Lib 6· cap· 1· Tx 1·
Et 1· de generatione· 6· Tx· 44· Et· 11· Methæ·

Continua sñt illa, quorũ ultima sñt unũ· 5· Phys·
3· Tx 26· Et· 6· Physicorũ· 1· Tx 1· Et Lib· 11· Methã·

Continuũ in infinitũ ẽ diuisibile· 1· Physicorũ 2·
Tx 15· Et 3· Physicorũ· 1· Tx· 1· Et 6· Physicorũ· Tx 2· et
alibi sæpe·